

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-98>

УДК 336.7

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВАЛЮТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

FUNCTIONING FEATURES OF THE CURRENCY MARKET OF UKRAINE IN MODERN CONDITIONS

Марусяк Наталія Леонідівна

кандидат економічних наук, доцент,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4427-2238>

Марич Максим Григорович

кандидат економічних наук, доцент,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5400-0503>

Marusiak Nataliia, Marych Maksym

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

У статті розглянуті особливості функціонування валютного ринку України в сучасних умовах. Зазначено, що Національний банк України, як головний виконавчий орган валютного регулювання, здійснює валютне регулювання з метою забезпечення макроекономічної стабільності. Встановлено, що пом'якшення валютного регулювання після карантинних обмежень сприяло розвитку валютного ринку, але внаслідок війни його робота повністю змінилася. Проведений аналіз динаміки основних показників, що характеризують стан валютного ринку: курсу гривні до іноземних валют, обсягу операцій банків на валютному ринку із безготівковою іноземною валютою, обсягу інтервенції національного банку України, обсягу операцій з готівковою іноземною валютою, обсягу накопичених офіційних міжнародних резервів. Визначено ключові тенденції функціонування валютного ринку та наведено заходи валютного регулювання, які запроваджував НБУ для його стабілізації. Приділено значну увагу новій стратегії НБУ щодо пом'якшення валютних обмежень, яка передбачає режим керованої гнучкості.

Ключові слова: валютний ринок, валютний курс, офіційні міжнародні резерви, інтервенції національного банку, валютне регулювання.

Recently, the currency market of Ukraine has faced many challenges, firstly the restrictions related to the covid period, then the full-scale invasion of Ukraine made adjustments to its functioning. The sensitivity of the foreign exchange market to political and economic upheavals necessitates a rapid change in the course of currency regulation in Ukraine to ensure macroeconomic stability. The purpose of the article is to study the peculiarities of the functioning of the foreign exchange market in Ukraine based on the analysis of the main indicators that characterize it and the trends of currency regulation. It is noted that the National Bank of Ukraine, as the main executive body of currency regulation, carries out currency regulation in order to ensure macroeconomic stability. It was established that the easing of currency regulation after quarantine restrictions contributed to the development of the currency market, but as a result of the war, its operation completely changed. An analysis of the dynamics of the main indicators characterizing the state of the foreign exchange market was carried out: the exchange rate of the hryvnia against foreign currencies, the volume of bank transactions on the currency market with non-cash foreign currency, the volume of interventions by the National Bank of Ukraine, the volume of transactions with cash foreign currency, the volume of accumulated official international reserves. Emphasis is placed on the influence of the balance of payments on the foreign exchange market as the main exchange rate-forming factor. The key trends in the functioning of the foreign exchange market are identified and the currency regulation measures introduced by the NBU to stabilize it are given. Considerable attention was paid to the NBU's new strategy for easing currency restrictions, which provides for a regime of managed flexibility. In accordance with the adopted strategy, the main regulator relaxes most of the restrictions on trade operations, refuses to fix the exchange rate, but maintains tight monetary conditions due to sufficiently high interest rates to ensure the attractiveness of hryvnia assets and

minimize risks to exchange rate stability. The new regime of currency regulation should contribute to the financial and economic stabilization of the domestic economy, the significant simplification of currency transactions, and will stimulate the attraction of foreign investments for the reconstruction of our state.

Keywords: currency market, exchange rate, official international reserves, national bank interventions, currency regulation.

Постановка проблеми. Інтеграція України у світовий економічний простір передбачає вихід суб'єктів економічної діяльності на світовий ринок, їхню участь у міжнародних розрахунках та діяльність на світових валютних ринках. Грошові розрахунки з іноземними партнерами, купівля чи продаж іноземної валюти є необхідною складовою міжнародної діяльності та сучасною повсякденною практикою для підприємств та організацій, учасників міжнародних розрахунків. З перспективою посилення інтеграції ця діяльність стає ще активнішою та актуальнішою, в міру розвитку валютного ринку і розширення його можливостей.

Останнім часом перед валютним ринком України постали багато викликів, спочатку обмеження пов'язані із ковідним періодом, далі повномасштабне вторгнення в Україну внесло свої корективи у його функціонування. Чутливість валютного ринку до політичних та економічних потрясінь зумовлює необхідність швидкої зміни курсу валютного регулювання в Україні для забезпечення макроекономічної стабільності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Враховуючи новизну чинників впливу на валютний ринок дослідженням щодо особливостей функціонування валютного ринку у сучасних умовах займалося обмежено коло науковців. Зокрема, вагомий вклад у вивчення інструментів та механізмів регулювання валютного ринку в умовах інституціональних змін національної економіки здійснили Манжура О. В., Краус Н. М., Краус М. Н. [1]; роботи банківської системи і валютного ринку в умовах війни – Заволока Ю. М., Кузьменко О. Ю., Кузьменко В. М., Ченуша О. С. [2]. Також варто відмінити аналітичні дослідження тенденцій валютного ринку фахівців Національного банку України.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проте, динамічні зміни на валютному ринку, пов'язані із нестабільністю макроекономічного середовища, воєнною агресією, запровадженням нових правил валютного регулювання, постійним корегуванням, потребують структурованого дослідження особливостей функціонування валютного ринку у сучасних умовах.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Враховуючи зазначене метою статті є дослідження особливостей функціонування валютного ринку в Україні на основі аналізу основних показників, що його характеризують, та тенденцій валютного регулювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до законодавства «валютний ринок України – це сукупність відносин у сфері торгівлі валютними цінностями в Україні між суб'єктами валютного ринку України, між суб'єктами ринку та їх клієнтами (включаючи банки-нерезиденти), між суб'єктами ринку і Національним банком України, а також між Національним банком і його клієнтами, у яких суб'єкти ринку або Національний банк є стороною договору з купівлі, продажу або обміну валютних цінностей» [3]. Відповідно суб'єктами валютного ринку України є центральний контрагент та банки, небанківські фінансові установи, оператори поштового зв'язку, які отримали ліцензію НБУ на право здійснення операцій з валютними цінностями [3].

Валютне регулювання в Україні здійснюється органами валютного регулювання, де основна роль належить Національному банку України, який:

- видає нормативно-правові акти щодо ведення валютних операцій;
- видає, переоформлює, зупиняє, поновлює, відкликає (анулює) ліцензії на здійснення валютних операцій, здійснює валютний нагляд;
- встановлює ліміти відкритої валютної позиції для банків та інших установ, що купують та продають іноземну валюту;
- впроваджує заходи захисту відповідно до Закону України «Про валюту і валютні операції»;
- застосовує за порушення вимог валютного законодавства заходи впливу до уповноважених установ» [4].

Щодо Кабінету міністрів України, то він забезпечує зовнішньоекономічну політику України, регулює зовнішньоекономічну діяльність, бере участь у складанні платіжного балансу, обслуговує державний борг, сприяє стабільності грошової одиниці.

В сучасних умовах Національний банк України, як головний виконавчий орган валютного регулювання, здійснює валютне регулювання з метою забезпечення макроекономічної стабільності. Валютний ринок України, як і валютні ринки інших країн, є одним із індикаторів стану економіки країни. Хоча він працює за власними правилами та законами, але внаслідок викликів зовнішнього середовища та внутрішніх проблем національної економіки, є перманентна потреба у його регулюванні. Державне валютне регулювання в Україні ґрунтується на світовому досвіді та враховує специфіку поточної ситуації на міжнародному ринку, а також пріоритети та особливості внутрішнього середовища України.

Як ми могли спостерігати, банківська система України ефективно функціонувала у період дії обмежувальних заходів спричинених пандемією COVID-19. У 2021 році збільшилася активність операцій, Національний банк України зміг відмовитися від нетрадиційних інструментів, які були запроваджені у 2020 році, та дотримувався політики гнучкого курсоутворення на валютному ринку. Для забезпечення макрофінансової стабільності та здійснення інвестицій НБУ послідовно продовжував політику валютної лібералізації, зокрема було пом'якшено найважливіші заходи антикризового захисту та скасовано або пом'якшено супутні валютні обмеження. НБУ згладжував коливання на валютному ринку, і на кінець 2021 р. були накопичені міжнародні резерви у розмірі 30,9 млрд дол. США.

24 лютого 2022 року через повномасштабне вторгнення країни-агресора був прийнятий Указ Президента України «Про введення воєнного стану» [5]. В свою чергу НБУ прийняв Постанову № 18 «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» [6]. Цей нормативно-правовий документ визначив новий порядок роботи банківської системи України, в тому числі і валютного ринку.

В перший день війни робота валютного ринку була повністю зупинена, за виключенням обмінних операцій, та зафіксовано офіційний курс валют. Було заборонено видачу іноземної валюти з рахунків, крім видачі тим суб'єктам господарювання, які здійснювали виконання мобілізаційних планів. Також був введений мораторій на транскордонні валютні платежі та тимчасово заблоковано випуск, обіг електронних грошей та поповнення електронних гаманців.

У квітні 2022 року НБУ дозволив проведення Р2Р та «quasi cash» переказів на закордонні рахунки. Ліміт на перерахунок коштів становив 100000 грн на місяць. В подальшому, у липні 2022 року ліміт на перерахунки був знижений до 30000 грн., так як Р2Р та «quasi cash» використовувалися для отримання вигоди на різниці курсів валюти. З 5 жовтня 2022 року через негативний вплив на стабільність банківської системи НБУ повністю заборонив Р2Р перекази на закордонні рахунки [7].

Основними показниками, що характеризують стан валютного ринку є курс гривні до іноземних валют, обсяг операцій банків на валютному ринку із безготівковою іноземною валютою, інтервенції національного банку України, обсяг операцій з готівковою іноземною валютою, обсяг офіційних міжнародних резервів.

Якщо проаналізувати середньозважений офіційний курс гривні до долара США за останні роки, спостерігається його зменшення: у 2021 році з 26,96 грн до 27,29 грн, тобто на 0,33 грн, а у 2022 р. значне зменшення до 32,34 грн, тобто на 5,05 грн за рік (рис. 1). Середній офіційний курс долара до гривні за січень-листопад 2023 року склав 36,53 грн, а євро – 39,47 грн. Основною причиною нестабільного валютного курсу та зниження курсу гривні є воєнна агресія Росії та значні макроекономічні та політичні ризики, які вона зумовлює.

Водночас середньозважений курс гривні за операціями з готівковою іноземною валютою значно відрізнявся з початку воєнного стану від офіційного курсу, рис. 2. Тобто, в середньому на готівковому ринку у 2023 р. можна було купити долар США за 37,98 грн, продати за 38,28 грн. Звичайно динаміка змінювалася щомісяця. Аналогічна ситуація була на готівковому ринку із курсом гривні до Євро.

Значною мірою валютний ринок характеризується обсягом операцій на валютному ринку, таблиця 1. У 2021 р. порівняно із 2020 р. простежується зростання обсягу операцій банків на валютному ринку України. Зокрема із безготівковою іноземною валютою обсяг операцій збільшився на 21020,94 млн дол США, тобто на 21,75%. Обсяг операцій із готівковою іноземною валютою також збільшився: купівлі на 36,66%, продажу на 34,87%.

У 2022 р. внаслідок валютної політики НБУ щодо обмеження валютних операцій їх обсяг зменшився. Зокрема із безготівковою іноземною валютою простежується зменшення на

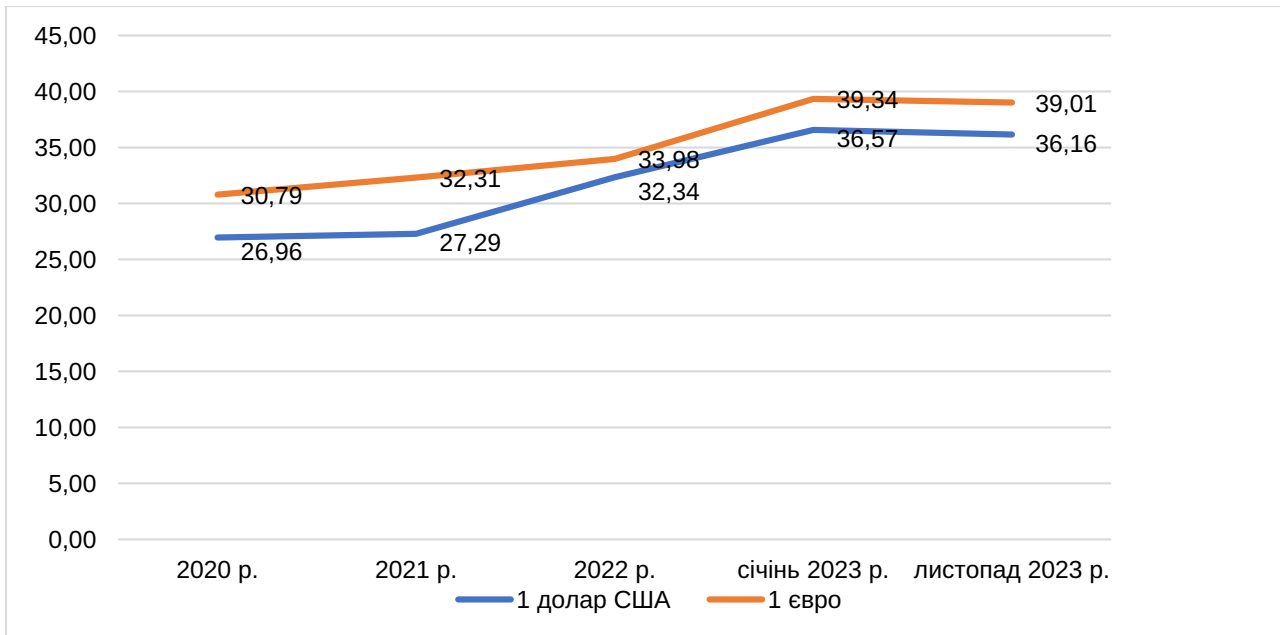

Рис. 1. Динаміка офіційного курсу гривні щодо іноземних валют у 2020–2023 роки

Джерело: побудовано авторами на основі [8]

88492,11 млн дол. США, тобто на 75,21%. Така сама тенденція, але у меншому розмірі спостерігається і з обсягом операцій з готівковою іноземною валютою, продаж якої зменшився на 39,77%, купівля на 47,87%. Сальдо змінилося на 183,11%, воно навпаки стало позитивним, тобто продаж набагато більше переважав купівлю іноземної валюти.

Обсяг інтервенцій Національного банку України у 2020–2022 рр. (млн дол. США в еквіваленті) чітко показує ефективність валютної

політики 2020–2021 рр., рис. 3. НБУ більше купував валюти ніж продавав, формуючи резерви, також у 2021 р. втручання регулятора зменшилося порівняно із 2020 р. Обсяг операцій з продажу валюти зменшився на 67,21%. У 2022 р. спостерігаємо різке підвищення продажу іноземної валюти з метою втримання валютного курсу та збереження фінансової стабільності, зокрема продаж зріс на 2122%.

У 2023 році така тенденція продовжується,

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Таблиця 1

Обсяг операцій банків на валютному ринку України (без операцій НБУ) у 2020–2022 рр., млн дол. США в еквіваленті

Назва валюти	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Відхилення (+;-)			
				2021/2020		2022/2021	
				млн. дол.	%	млн. дол.	%
Із безготівковою іноземною валютою	96636,21	117657,15	29164,21	21020,94	21,75	-88492,94	-75,21
Із готівковою іноземною валютою:							
продажу	14852,51	20297,77	12224,66	5445,26	36,66	-8073,11	-39,77
купівлі	15950,56	21512,49	11215,16	5561,93	34,87	-10297,33	-47,87
сальдо	-1098,05	-1214,72	1009,50	-116,67	10,63	2224,22	-183,11
у тому числі обсяг операцій із готівковою іноземною валютою небанківських фінансових установ:							
продажу	10599,23	14110,76	8590,80	3511,53	33,13	-5519,96	-39,12
купівлі	10633,95	14127,12	8625,82	3493,17	32,85	-5501,30	-38,94
сальдо	-34,72	-16,35	-35,02	18,37	-52,91	-18,67	114,19

Джерело: побудовано авторами на основі [8]

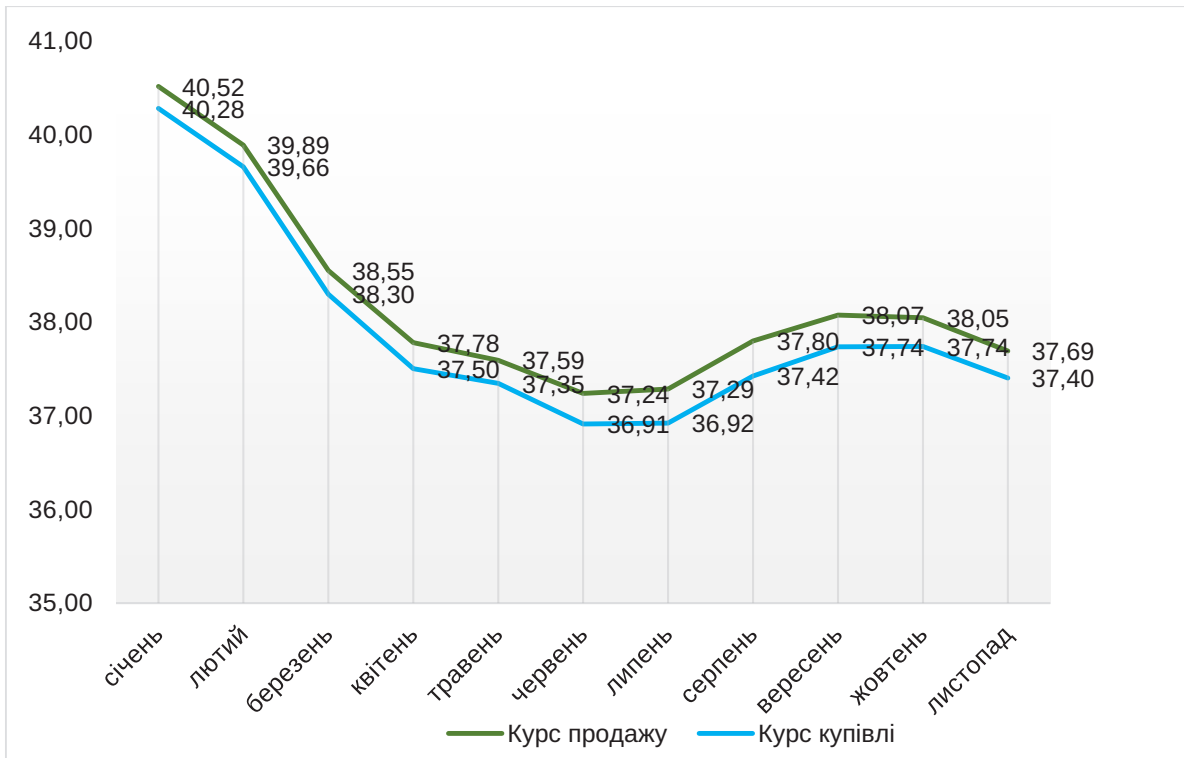

Рис. 2. Середньозважений курс гривні за операціями з готівковою Долара США у 2023 р.

Джерело: побудовано авторами на основі [8]

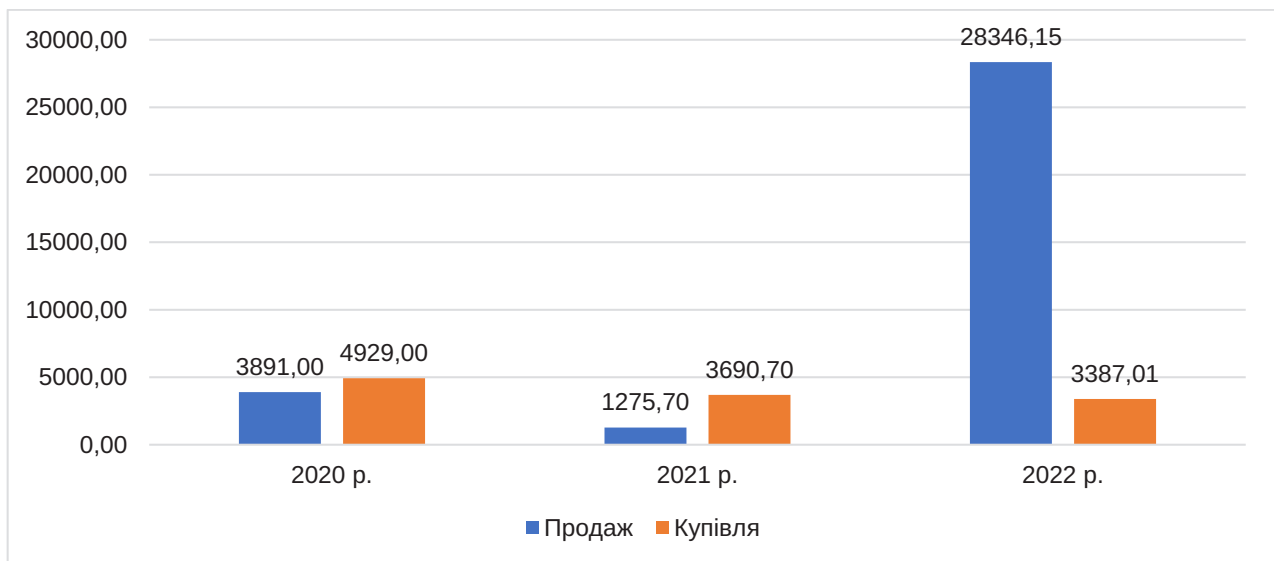

Рис. 3. Обсяг інтервенцій Національного банку України у 2020–2022 рр. (млн дол США в еквіваленті)

Джерело: побудовано авторами на основі [8]

за січень-листопад обсяг операцій Національного банку України з продажу валюти становив 19701,3 млн дол. США в еквіваленті, купівлі – 157,6 млн дол. США в еквіваленті.

Основним із курсоутворюючих чинників є платіжний баланс, рис. 4. За 2022 рік зведе-

ний платіжний баланс сформувався з дефіцитом у 2900 млн дол. США, у 2021 році профіцит становив 487 млн дол. США, у 2020 р. 1990 млн дол. США.

Щодо офіційних валютних резервів України, у 2021 році спостерігалось зростання на

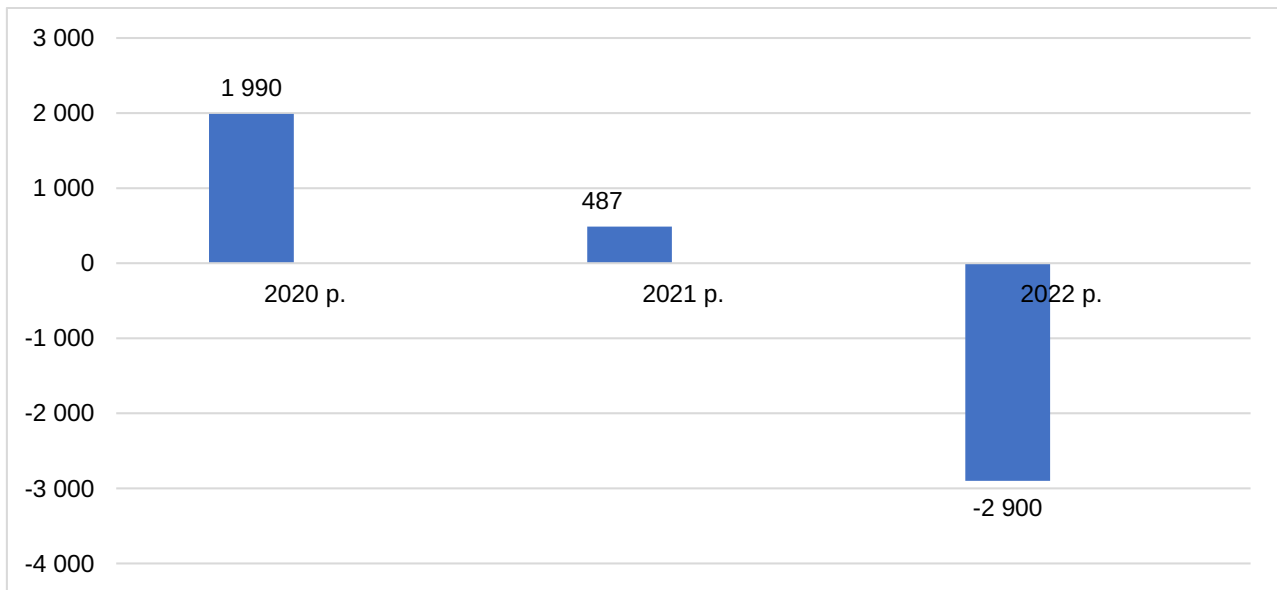

Рис. 4. Динаміка зведеного платіжного балансу у 2020–2022 рр. (млн дол. США)

Джерело: побудовано авторами на основі [8]

6,21% до 30490 млн дол. США. У 2022 році, навпаки, відбулось зниження резервів на 7,91% до 28494 млн дол., рис. 5.

Станом на 30 листопада 2023 року міжнародні резерви України становили 38 785 млн дол. США. Інтервенції НБУ для підтримки курсової стійкості та боргові виплати країни значною мірою були компенсовані надходженнями від міжнародних партнерів. Важливо зазначити, що значну частку у резервах відіграє кредит МВФ та допомога країн-партнерів, які підтримують економіку України в умовах війни.

Згідно звіту про стабільність, опублікованого Національним банком у грудні 2022 року, спостерігалися значні розриви платіжного балансу та неритмічне надходження міжнародної допомоги в першій половині року. Тому НБУ був змушений коригувати валютний курс. Офіційний обмінний курс гривні до долара наприкінці липня 2022 р. було знижено на 25%. Це рішення разом із коригуванням валютних обмежень, поступовим зростанням ринкових ставок внаслідок підвищення облікової ставки у червні 2022 р., запуском «зернового коридору» послабили тиск на валютному ринку. Таким чином НБУ зміг поступово скорочувати обсяги інтервенцій. Хоча валютний ринок ще не міг самостійно збалансуватися, попит на валюту з боку бізнесу та населення у 2022 р. був доволі високим. НБУ компенсував дефіцит валюти на ньому та зберігав політику фіксованого обмінного курсу. Але завдяки

значній допомозі від міжнародних партнерів міжнародні резерви на кінець 2022 р. майже досягли довоєнного рівня у 28,5 млрд дол. Подальше надходження міжнародної допомоги дало змогу підтримувати резерви на достатньому рівні. У березні 2023 року НБУ оголосив про план поступово відпустити курс валют.

28 червня 2023 року НБУ затвердив нову стратегію розвитку валютного ринку «Стратегія пом'якшення валютних обмежень, переходу до більшої гнучкості обмінного курсу та повернення до інфляційного таргетування» [9].

Стратегія передбачає реалізацію положень «Основних засад грошово-кредитної політики на період воєнного стану», якими передбачене повернення в мінімально достатні строки до режиму інфляційного таргетування з плаваючим обмінним курсом у міру нормалізації функціонування економіки та фінансової системи а також зобов'язань за Меморандумом про економічну та фінансову політику з МВФ у межах Програми розширеного фінансування, що передбачають пом'якшення адміністративних валютних обмежень, перехід до більш гнучкого обмінного курсу і повернення до таргетування інфляції, як тільки дозволять умови, а також в узгодженні з ширшими цілями Програми щодо збереження цінової та зовнішньої стабільності.

Відповідно до прийнятої стратегії передбачається, що НБУ дотримуватиметься такого загального підходу:

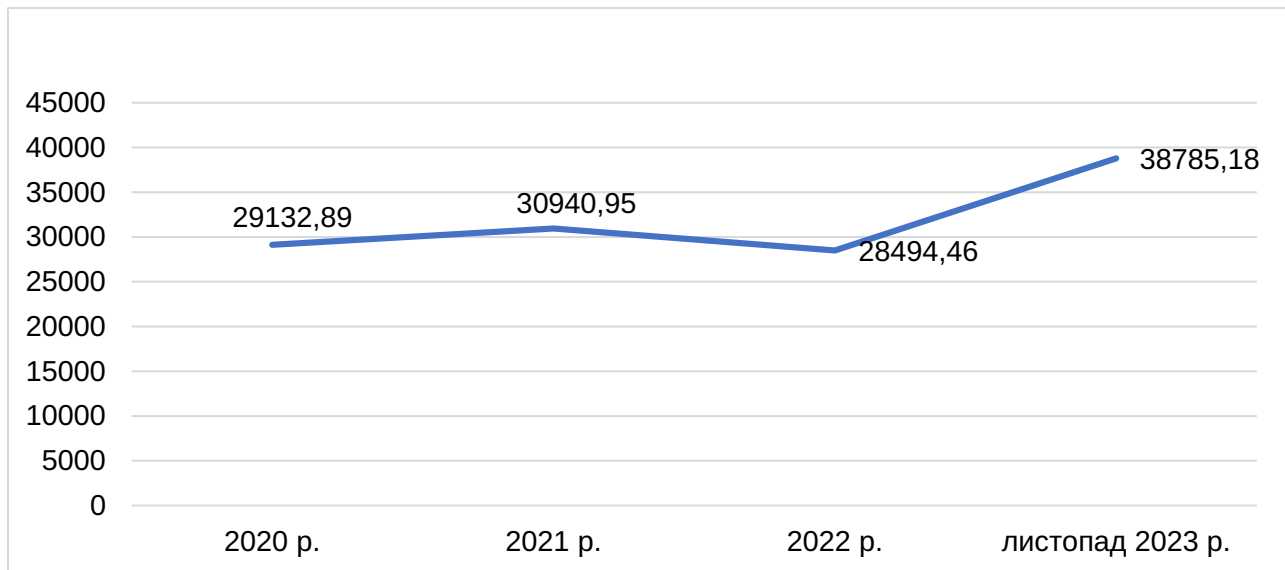

Рис. 5. Динаміка офіційних міжнародних резервів України у 2020–2023 рр. (млн дол США)

Джерело: побудовано авторами на основі [8]

– послаблення більшості обмежень за торговельними операціями та обмежень, які створюють множинність курсів, передуватиме збільшенню курсової гнучкості;

– відмова від фіксації курсу – до широко-масштабної лібералізації потоків капіталу;

– зберігатимуться жорсткі монетарні умови через достатньо високі процентні ставки для забезпечення привабливості гривневих активів і мінімізації ризиків для курсової стійкості за послаблення валютних обмежень та відмови від режиму фіксації курсу [9].

З огляду на стійке зниження інфляції, накопичення значного рівня міжнародних резервів, збільшення привабливості гривневих депозитів та ОВДП НБУ з 3 жовтня 2023 р. перейшов до режиму керованої гнучкості обмінного курсу.

За підсумками 11 місяців 2023 року відбулось стійке нарощення міжнародних резервів України до історичної позначки в 38,7 млрд дол. США, Зростання резервів є важливою передумовою забезпечення курсової стійкості та підтримки макростабільності в умовах невизначених часових рамок воєнного часу.

Головними факторами позитивної динаміки резервів стали зростання обсягів міжнародної фінансової підтримки та вжиття заходів із захисту міжнародних резервів шляхом збільшення привабливості активів у гривні, поліпшення курсових та інфляційних очікувань учасників ринку та оптимізації непродуктивного відтоку капіталу з країни.

Висновки. Новий режим керованої гнучкості запроваджений з метою посилення стійкості української економіки та валютного ринку, сприяння їх кращій адаптації до внутрішніх і зовнішніх шоків та зменшення ризиків накопичення валютних дисбалансів, які можуть генерувати тривале утримання фіксованого курсу. Офіційний курс за такого режиму визначатиметься операціями на міжбанківському валютному ринку. Водночас курс на готівковому валютному ринку, де купують і продають валюту громадяни, і в подальшому встановлюватиметься за тими ж правилами, що і раніше. Одним із пріоритетних завдань функціонування валютного ринку у сучасних умовах це збереження курсової стійкості.

Отже для стабілізації та розвитку валютного ринку України Національному банку необхідно продовжувати вести зважену ефективну ліберально-керовану політику регулювання валютного ринку, яка передбачає:

– програми співпраці з МВФ та міжнародними партнерами для поповнення валютних резервів і підтримки гривні;

– утримання високих депозитних відсоткових ставок для привабливості гривневих активів;

– удосконалення структури внутрішнього валютного ринку відповідно до міжнародної практики;

– посилення моніторингу валютних ризиків та вдосконалення контролю та протидії спекуляціям відповідно до міжнародних механізмів регулювання;

– стимулювання експорту та забезпечення платіжного балансу.

Режим керованої гнучкості повинен сприяти фінансовій та економічній стабілізації

вітчизняної економіки, значному спрощенню валютних операцій та стимулюватиме міжнародну торгівлю та залучення іноземних інвестицій для відбудови нашої держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Манжура О. В., Краус К. М., Краус Н. М. *Інструменти та механізми регулювання валютного ринку в умовах інституційних змін у національній економіці. Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. 2022. № 10. С. 4–18.
2. Заволока Ю., Кузьменко О., Кузьменко В. Робота банківської системи та валютного ринку в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2023. № 50. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2346>
3. Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України: затверджено Постанова Правління НБУ від 02.01.2019 р. № 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19#Text>
4. Про Національний банк України: Закон України від 20 травня 1999 №679-XIV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
5. Про введення воєнного стану: Указ президента України від 24 лютого 2022 р. №64/2022 / Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
6. Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану: Постанова Правління НБУ від 24 лютого 2022 р. № 18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text>
7. Які грошові перекази за кордон дозволені: роз'яснення НБУ. *Дебет-Кредит*. 2022. URL: <https://news.dtki.ua/finance/bank-system/76363-ia-ki-grosovi-perekazi-za-kordon-dozvoleni-roziasnennia-nbu>
8. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://www.bank.gov.ua>
9. Стратегія пом'якшення валютних обмежень, переходу до більшої гнучкості обмінного курсу та повернення до інфляційного таргетування. URL: <https://bank.gov.ua/ua/files/RoyFIQaSmKIWScQ>

REFERENCES:

1. Manzhura O. V. Kraus K. M. and Kraus N. M. (2022) Instrumenty ta mekhanizmy rehuliuвання valiutnoho rynku v umovakh instytutsiinykh zmin u natsionalnii ekonomitsi [Instruments and mechanisms of currency market regulation in conditions of institutional changes in the national economy]. *European Scientific Journal of Economic and Financial Innovations*, vol. 10, pp. 4–18.
2. Zavaloka Yu., Kuzmenko O., Kuzmenko V. (2023) Robota bankivskoi systemy ta valiutnoho rynku v umovakh viiny [Operation of the banking system and currency market in war conditions]. *Economy and Society*, vol. 50. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2346>
3. Polozhennia pro strukturu valiutnoho rynku Ukrainy, umovy ta poriadok torhivli inozemnoiu valiutoiu ta bankivskomu metalamy na valiutnomu rynku Ukrainy [Provisions on the structure of the foreign exchange market of Ukraine, conditions and procedure for trading foreign currency and bank metals on the foreign exchange market of Ukraine]: approved Resolution of the Board of the NBU dated January 2, 2019 № 1. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19#Text>
4. Pro Natsionalnyi bank Ukrainy [About the National Bank of Ukraine]: Law of Ukraine dated May 20, 1999 № 679-XIV. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
5. Pro vvedennia voiennoho stanu [On the introduction of martial law]: Decree of the President of Ukraine dated February 24, 2022 № 64/2022. Available at: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
6. Pro robotu bankivskoi systemy v period zaprovadzhennia voiennoho stanu [On the operation of the banking system during the introduction of martial law]: Resolution of the NBU Board of February 24, 2022 № 18. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text>
7. Yaki hroshovi perekazy za kordon dozvoleni: roziasnennia NBU [Which money transfers abroad are allowed: clarification by the NBU]. *Debit-Credit* (2022) Available at: <https://news.dtki.ua/finance/bank-system/76363-ia-ki-grosovi-perekazi-za-kordon-dozvoleni-roziasnennia-nbu>
8. Ofitsiinyi sait NBU [Official website of the NBU]. Available at: <https://www.bank.gov.ua>
9. Stratehiia pomiakshennia valiutnykh obmezhen, perekhodu do bilshoi hnuchkosti obminnoho kursu ta povernennia do inflatsiynoho tarhetuvannia [The strategy of easing currency restrictions, transitioning to greater exchange rate flexibility and returning to inflation targeting] (2023) Available at: <https://bank.gov.ua/ua/files/RoyFIQaSmKIWScQ>